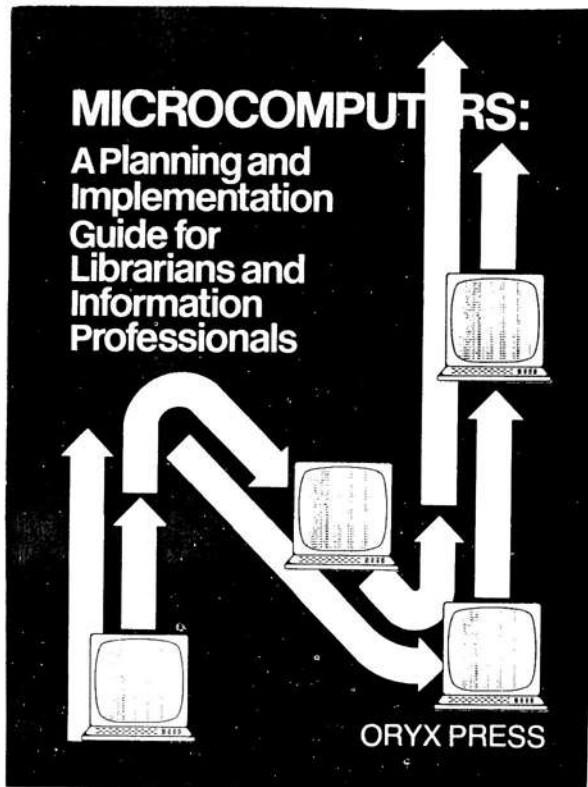

7. fejezet az olvasói és könyvtárközi kölcsönzéssel és mikroszámítógép-oktatást támogató lehetőségeivel, a 8. fejezet a szerzeményezés nyilvántartásával, a folyóirat-érkeztetéssel és -nyilvántartással, a katalóguskártya-előállítással és bibliográfiák készítésével foglalkozik. Mindegyik tárgykörben ismerteti a *nevesebb könyvtári alkalmazásokat*. A 9. fejezet a *könyvtár vállalati-irányítási rendszerét támogató mikroszámítógépes szoftvereket* tárgyalja (szövegszerkesztés, számvitel, elektronikus újság, statisztikai elemzés,

személyzeti nyilvántartás, leltári ellenőrzés stb.). Az utolsó fejezetet a *várható fejlődésnek* szentelték. A könyvet a mikroszámítógépes rendszereket használó fontosabb könyvtárak, valamint az ismertebb gép- és szoftvergyártók jegyzéke, továbbá terminológiai gyűjtemény és részletes bibliográfia egészíti ki.

Ungváry Rudolf
(OSZK)

WALTON, R.: Microcomputers: A planning and implementation guide for librarians and information professionals. (Mikroszámítógépek: könyvtárosok és szakértők tervezési és alkalmazási kalauza.) Phoenix: The Oryx Press, 1983. 96 p.

Ez a könyv azoknak a könyvtárosoknak készült, akik nem akarnak vagy nem alkalmazhatnak számítástechnikai szakembert a könyvtári technológia gépesítésében. A következő kérdésekben segít világosabban látni:

- ◆ Mi is valójában a mikroszámítógép?
- ◆ Mit kell tudnia az értelmes kezdőnek, hogy üzemeltethesse?

- ◆ Milyen hardver és szoftver szükséges a könyvtári feladatok ellátásához?
- ◆ Hogyan kerülhetők el a hibák a mikrogépes rendszer beszerzésekor?
- ◆ Ha már van ilyen rendszer, hogyan kell irányítani és karbantartani?

Az első részben azokat a *hardverrészeket* magyarázzák el, melyekkel a könyvtáros mindennapi munkájában kapcsolatba kerül (s amelyek a számítástechnikai szempontokat szem előtt tartó ismertetésekben többnyire háttérbe szorulnak): elsősorban a billentyűzetet és a képernyő használatát, a tárolóeszközöket (hajlékony és kemény lemezek, mágneszalag-kazetták) és a nyomtatókat.

A második részt a *programoknak*, a hozzájuk kapcsolódó *eljárásoknak* és *dokumentációnak* szentelik, egységes és a könyvtáros számára jól áttekinthető rendszerbe foglalva a szoftverekre vonatkozó ismereteket és kereskedelmi adatokat. Először a hardver és a szoftver kompatibilitásának, a szoftver megbízhatóságának és alkalmazhatóságának kérdéseivel foglalkoznak: Erre támaszkodva ismertetik aztán a szoftver három fő típusát: az *operációs rendszereket* (APEX, APPLE DOS-3.3, ATATI OS, CDOS, CP/M-80, CP/M-86, CRD-DOS, FAMOS, FLEX, HDOS, IBM DOS 1.1, I/OS, LDOS, MP/M-80, MP/M-86, MS-DOS, NEWDOS, OASIS, OS-9, SOS, TRSDOS, TURBO-DOS, UNIFLEX és XENIX), a *programnyelveket* (a különféle Assembler- és BASIC-változatokat), valamint az általánosan használható *rendezőprogramokat* (Dynasort, M/SORT, SORT, SuperSort) és *adatbázis-kezelő rendszereket* (CCADMS, CONDOR, Data Factory, Data Handler, Data Ma-

nager, Data Master, dBASE II, FMS, High Technology DBM, Information Master, Informer, Jinsam, Micro Data Base System, Microconductor, On-line Database, Profile/Profile II, Selector IV és TIM). Végül a *könyvtári célra készült alkalmazói programokat* tárgyalják, következőképpen csoportosítva őket:

Kipróbált, hagyományos alkalmazások

- ◆ szövegfeldolgozás
- ◆ számvitel
- ◆ táblázatkezelés
- ◆ katalóguscédula-készítés
- ◆ gerinccímkézés
- ◆ információkeresés központi adatbázisban
- ◆ film- és média-előjegyzés
- ◆ számítógéppel támogatott felvilágosítás
- ◆ címnyilvántartás
- ◆ mutatókészítés

Új, úttörő jellegű alkalmazások

- ◆ periodika-nyilvántartás

- ◆ kölcsönzés-nyilvántartás
- ◆ beszerzés-nyilvántartás
- ◆ lakossági tájékoztatás (nyilvántartási idők, színház- és moziműsorok, programok, ügyelet, közlekedési hírek stb.)

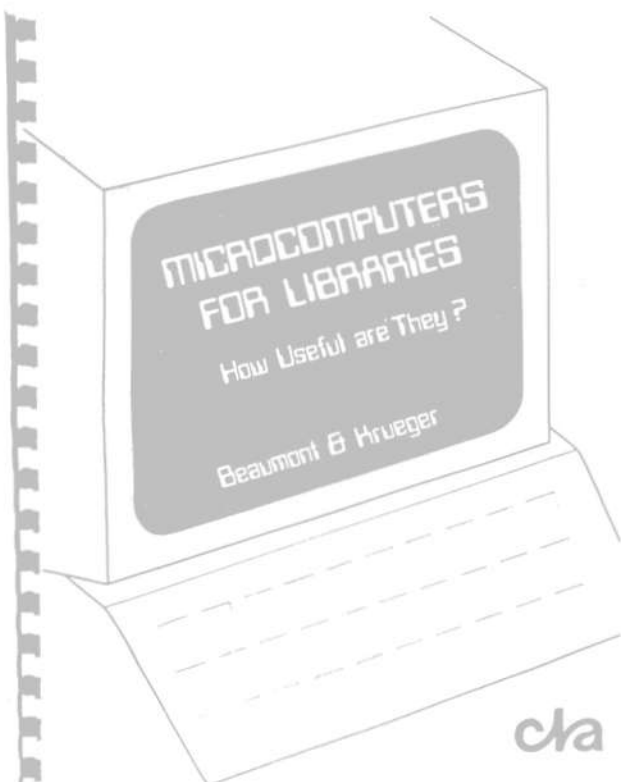
Korlátozott, ma még nehézségekkel küzdő alkalmazások

- ◆ online üzemmódban használható, nyilvános katalógus
- ◆ katalogizálás

A harmadik rész a leginkább elhanyagolt kérdéssel, a *mikroszámítógépes rendszerek beszerzésével és fenntartásával* foglalkozik. Részletesen tárgyalja a megfelelő rendszer helyes kiválasztásának, felállításának és a meglévő könyvtári szervezetbe való integrációjának kérdését. Végül 37 *könyvtári szoftver-készítő céget* sorol fel, megadva a pontos címet.

Ungváry Rudolf
(OSZK)

Microcomputers for libraries: How useful are they?
(Könyvtári mikroszámítógépek: hogyan hasznosítsuk őket?) / Ed. Krueger, D., Beaumont, J.
Ottawa: Canadian Library Association, 1983. 124 p.

A tanulmányok egyik csoportja a *mikroszámítógépek kialakulásával, a hálózati kommunikációval és adatcserével, főleg pedig a könyvtár belső irányítási és gazdálkodási rendszerének gépesítésével* (bérigazdálkodás, beruházás-nyilvántartás, mérlegkészítés és könyvelés stb.) foglalkozik. A tanulmányok másik csoportja a *kutatási célú információkeresést, főleg pedig a könyvtárakban használható általános adatbázis-kezelő programrendszereket* tárgyalja. Bár az eszményi bibliográfiai szoftver még nem született meg, néhány meglévő termék felhasználható könyvtári célra, ha gondos tervezéssel és jó programozással ki tudják használni a bennük rejlő lehetőségeket. A CCA DMS, a DS MASTER és a dBASE II programcsomagokat hasonlítják össze, úrlapszerű formában összegezve főbb kereskedelmi, kezelési, szerkezeti és szolgáltatási tulajdonságaikat. A könyvtárosoknak meg kell tanulniuk pontosan megfogalmazni a szoftverek iránti követelményeiket; ez is az egyik feltétele annak, hogy kiderüljön: a könyvtárak és tájékoztatási intézmények figyelmet érdemlő potenciális szoftverpiacot jelentenek. A mikroszámítógépes bibliográfiai szoftver fontosabb jellemzői: